

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18635
Tarih : 23.06.2026

45922

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Akın GÜRLEK* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **23.06.2026**.

Nevroz LUYSA ASLAN

Şırnak Milletvekili

Ceza yargılamasında uygulamada “hükümözlü” olarak adlandırılan kişilerin hukuki statüsü: tutukluluk, mahsup ve infaz hesabı bakımından ciddi belirsizliklere ve hak kayıplarına yol açmaktadır. Farklı dosyalar kapsamında cezaevinde geçirilen sürelerin doğru ve zamanında hesaplanması, kişinin özgürlüğünden yoksun bırakılacağı toplam sürenin belirlenmesi bakımından hayati önemdedir.

Bir kişinin daha önce tutuklu yargılandığı bir dosyada beraat etmesi, ardından başka bir dosyada ilk derece mahkemesince hapis cezasına mahkûm edilmesi hâlinde: beraatle sonuçlanan dosyada cezaevinde geçirdiği sürenin sonradan verilen cezadan mahsup edilmesi gerekmektedir. Ancak sonraki mahkûmiyet kararının istinaf veya Yargıtay incelemesinde bulunması ve henüz kesinleşmemiş olması, hükümözlü statüsündeki kişinin mahsup talebinin sonuçlandırılmamasına ve infaz hesabının yapılmamasına gerekçe gösterilebilmektedir.

Buna karşılık aynı kesinleşmemiş mahkûmiyet kararı, kişinin uzun tutukluluk nedeniyle tahliye edilmemesine dayanak yapılmaktadır. Böylece uygulamada “hükümözlü” olarak adlandırılan kişi, tutukluluğunun devamı bakımından hükümlü; önceki tutukluluk sürelerinin mahsubu ve infaz hesabı bakımından ise henüz hükümlü değilmiş gibi değerlendirilmektedir.

Mahpusun beraatle sonuçlanan dosyada tutuklu kaldığı süre ile hükümözlü olarak cezaevinde geçirdiği süre birlikte hesaplandığında, sonradan verilen hapis cezası kesinleşse dahi cezaevinde kalması gereken süreyi çoktan tamamlamış olmasına rağmen tahliye edilmemesi, hukuka aykırı biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılması sonucunu doğurmaktadır.

Bu durum, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında, özgürlükten yoksun bırakmanın süresi ile hukuki dayanağının açık, öngörülebilir ve denetlenebilir olması zorunluluğuyla bağdaşmamaktadır.

Bu sorunun somut örneklerinden biri, Trabzon Beřikdüzü Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan Hüsnu Babat'ın durumudur. Hüsnu Babat hakkında, Kandıra Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunduğu dönemde kurumda ele geçirilen bir belge gerekçe gösterilerek 6 yıl 3 ay hapis cezası verilmiştir.

Hüsnu Babat'ın beraatle sonuçlanan bir dosyada geçirdiği tutukluluk ve infaz sürelerinin, hakkında verilen 6 yıl 3 ay hapis cezasından mahsup edilmesi halinde cezasının tamamlanmış sayılması ve tahliye edilmesi gerekmektedir.

Avukatları tarafından mahsup ve tahliye işlemlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla gerekli başvurular yapılmış; ancak mahkumiyet kararının henüz kesinleşmemiş olması ve Hüsnu Babat'ın hükümözlü statüsünde bulunması gerekçe gösterilerek mahsup işlemleri ile infaz hesabı sonuçlandırılmamıştır. Bu nedenle Hüsnu Babat'ın yaklaşık 2.5-3 aydır cezaevinde kalması gereken sürenin üzerinde tutulmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Mahkumiyet kararı kesinleşmemiş bir kişinin, uzun tutukluluk nedeniyle tahliyesi bakımından hükümlü gibi değerlendirilmesine karşın, mahsup ve infaz hesabı bakımından henüz hükümlü sayılmamasının yasal dayanağı nedir?
2. Hükümözlü statüsünde bulunmak, beraatle sonuçlanan bir dosyada geçirilen tutukluluk sürelerinin tespit edilmesine ve mahsup talebinin incelenmesine hukuken engel midir? Engelse bu engeli düzenleyen açık kanun hükmü hangisidir?
3. Hüsnu Babat'ın beraatle sonuçlanan dosya/larda tutuklu olarak cezaevinde geçirdiği toplam süre ne kadardır? Bu sürelerin ne kadarı hakkında verilen 6 yıl 3 ay hapis cezasından mahsup edilmiştir?
4. Mahsup edilmesi gereken bütün süreler dikkate alındığında Hüsnu Babat'ın koşullu salıverilme ve hak ederek tahliye tarihleri nedir? Cezasının hangi tarihte tamamlanmış sayılması gerekmektedir?

5. Hüsnü Babat'ın avukatları tarafından yapılan mahsup ve tahliye başvuruları hangi tarihlerde ve hangi mercilere yapılmıştır? Bu başvuruların bugüne kadar sonuçlandırılmamasının gerekçesi nedir?
6. Hüsnü Babat'ın, mahsup edilmesi gereken süreler dikkate alındığında cezasını tamamlamasına rağmen yaklaşık 2,5-3 aydır cezaevinde tutulmaya devam ettiği iddiası hakkında ivedi bir inceleme başlatılacak mıdır? Fazladan tutulduğunun tespit edilmesi halinde derhal tahliyesi sağlanacak mıdır?
7. Bir kişinin özgürlüğünden yoksun bırakıldığı sürenin, mahsup ve infaz hesabındaki gecikme nedeniyle yasal ceza süresini aşması halinde sorumlu kamu görevlileri hakkında hangi idari ve adli işlemler uygulanmaktadır?
8. Son beş yılda, mahkumiyet kararının kesinleşmemesi gerekçe gösterilerek mahsup veya infaz hesabı yapılmadığı için tahliye edilmesi gereken tarihten sonra cezaevinde tutulduğu tespit edilen kaç kişi bulunmaktadır?